

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

PEPELNICA
I PRVA KORIZMENA
NEDJELJA

OŽUJAK

Sri.	5.	PEPELNICA - Čista srijeda, Post i nemrs
Čet.	6.	Ruža iz Viterba, Viktor, Zvezdana
Pet.	7.	Perpetua i Felicita; Ruža
Sub.	8.	Ivan od Boga; Ivša; Boško
Ned	9.	PRVA KORIZMENA NEDJELJA Franciska Rimska; Franjka; Fanika
Pon.	10.	Emil; Makarije; 40 mučenika
Uto.	11.	Kardinal Franjo Kuharić Firmin; Tvrtko; Kandid; Blanka
Sri.	12.	Teofan; Bernard; Maksimilijan; Dora
Čet.	13.	Rozalija; Patricija; Modesta; Ratka kvatre
Pet.	14.	Matilda; Miljana; Borka; Inocent
Sub.	15.	Longin; Veljko; Vjekoslava kvatre

Naslovnica: Maria Wæhrens, *Pepelnica*

Slika preuzeta s:

<https://www.wilson-saplana.com>

mihael

10/2025.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandžela MUP
- sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XIX. (2025.), broj 10 (639);
Pepelnica i prva korizmena nedjelja, 5. i 9 ožujka 2025.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan,
tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana,
tel.: 22 715, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Kriza

3

SLUŽBA RIJEČI

PEPELNICA

ČITANJA

Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti,
uzvratit će ti. 4

HOMILIJA

Milostinja, molitva, post 8

KATEHEZA

Pepelnica - znakovit ili magijski čin? 10

PRVA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA

Duh ga je vodio pustinjom,
gdje bijaše iskušavan. 14

HOMILIJA

U pustinji 18

KATEHEZA

Korizma - molitva, milostinja i post 20

Mali vjeronaučni leksikon 23

MEDITACIJA

Od Pepelnice do Uskrsa 24

SPOMENDAN

Kardinal Franjo Kuharić 26

NAŠI POKOJNI

28

Kriza

Danas jedva da ima razgovora u kojima se, prije ili kasnije, ne bi pojavila riječ "kriza", riječ koja podsjeća na čitav niz neugodnih osjećaja, od srdžbe do straha.

Svakodnevno čitamo i slušamo o novim političkim i gospodarskim, socijalnim i moralnim krizama. Svi govore i pišu o tome, ali svatko pronalazi druge uzroke i druge lijekove. Korizmeno nam vrijeme posebno pokazuje put koji nas vodi iz krize, jer on počinje tamo gdje krize nastaju: u našim srcima. Polako prepoznajemo da su vanjske krize samo logične posljedice prethodnih unutarnjih kriza, jer iza, većinom loših stanja i zbivanja, stoji čovjekovo zatajenje.

Ne mora pojedinac biti kriv za svu nevolju: mnogi pojedinci, koji se s nepažnjom zapuštaju, stvaraju opću klimu u kojoj se propada. Pogledajmo ljude oko sebe: na ulici, u trgovini, na radnom mjestu, na koncertima, u crkvama. Ne stoji li mnogima napisana kriza na zabrinutim, ispijenim, i bez radosti blijedim licima? "Što ti se događa?", moglo bi se svakog od njih upitati. " Bog ti je, ipak, dao dobro srce, srce koje suosjeća, dao ti je smisao za pravdu i poštenje, svijest za zadaće i dužnosti, neugasivu čežnju za savršenosti i srećom. Ako te Otac nebeski sada vidi, hoće li te s lakoćom prepoznati?"

Prijedlozi za reformu, koji su puni riječi i nasilne revolucije, ostaju bez učinka jer odvrćaju od onog što je stvarno potrebno, a to su čovjekova nutarnja sloboda i duševni mir.

Nikakav sustav ne koristi, ako ga vode ljudi s uvelom i opustošenom dušom. Većinom se govori o ekonomskom i političkom razvitku, kako bi sve trebalo postati drukčije, jedino mi možemo ostati oni isti!

"Društvena promjena" je velika riječ jer se više obećava, nego zahtijeva. Naravno, nitko, tko treba naše pljeskanje i naš glas, neće nam tako lako reći kako je upravo potrebno da se mi najprije promijenimo i otvorimo nekome svoje umorno, ranjeno i ostavljeno srce.

Korizmeno nam vrijeme poručuje: Krist te ne napušta. Prići će ti, kao što je prišao zaplakanoj majci pokraj mrtvog jedinca, kao onoj javnoj grešnici, kao Zakeju, i reći savršenom jednostavnošću: "Ne plači, otpušteni su ti grijesi, danas mi je proboraviti u tvojoj kući." Prići će ti kao što je Samarijanac prišao čovjeku koji je izranjen ležao kraj puta. Povit će nježno i pažljivo tvoje rane, stavit će te na svoje živinče i odvesti na sigurno mjesto.

Prvo čitanje: Jl 2, 12-18

Razderite srca, a ne halje svoje!

Čitanje Knjige Postanka

Sada, govori Gospodin,
 vratite se k meni svim srcem svojim
 posteć, plačuć i kukajuć.
 Razderite srca, a ne halje svoje!
 Vratite se Gospodinu, Bogu svome,
 jer on je nježnost sama i milosrđe,
 spor na ljutnju, a bogat dobrotom,
 on se nad zlom ražali.
 Tko zna neće li se opet ražaliti,
 neće li blagoslov ostaviti za sobom!
 Prinose i ljevanice
 Gospodinu, Bogu našem!
 Trubite u trublju na Sionu!
 Sveti post naredite,
 oglasite zbor svečani,
 narod saberite,
 posvetite zbor.
 Saberite starce, sakupite djecu,
 čak i nejač na prsima.

Neka ženik iziđe iz svadbene sobe,
 a nevjesta iz odaje.
 Između trijema i žrtvenika
 neka tuže svećenici,
 sluge Gospodnje.
 Neka mole:
 „Smiluj se, Gospodine, svojem narodu“
 Ne prepusti baštine svoje sramoti,
 poruzi naroda.
 Zašto da se kaže među narodima:
 Gdje im je Bog?“
 Tad Gospodin,
 ljubomoran na zemlju svoju,
 smilova se svom narodu.

Riječ Gospodnja

Poziv na obraćenje i pokoru, prorok Joel uputio je pošto su skakavci opustošili polja i uništili ljetinu. Prorok Joel bio je hramski prorok i sljedbenik teologije nastale na Ponovljenom zakonu. Stoga i za navedeno pustošenje polja ne traži redovite uzroke u prirodi nego ih tumači kao posljedicu grijeha, otpada od Boga, te kao snažni Božji znak, opomenu i poziv na obraćenje.

Unutarnje obraćenje praćeno je vanjskim znakovima kako stoji u uvodnoj rečenici: “Sada, govori Gospodin, vratite se k meni svim srcem svojim posteć, plačuć i kukajuć”. Post označuje tjelesno očišćenje, plakanje i kukanje emocionalni i verbalni izraz kajanja i žalosti. Pozivom “razderite srca, a ne halje svoje”, prorok upozorava da vanjski izrazi pokore i obraćenja sami po sebi ne znače ništa ako ne uslijede nakon obraćenja ili ako ne stvaraju ugođaj koji vode prema njemu.

Joel ističe nezaobilaznost hramskog bogoslužja. Svećenici su prvi pozvani na pokoru, na okupljanje naroda i molitvu za nj. Svi pripadnici naroda od najmlađih do najstarijih pozvani su okupiti se u Hramu. Obraćenje, zajedništvo, molitva i pokora umilostivit će Boga i odgovoriti na pitanje pogana: “Gdje im je Bog?” Bog, “ljubomoran na zemlju svoju, smilova se svom narodu.”

Otpjevni psalam: Ps 51, 3-6a.12-14.17

Smiluj se, Gospodine, jer sagriješismo!

Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome,
po velikom smilovanju izbriši moje bezakonje!
Operi me svega od moje krivice,
od grijeha me mojeg očisti!

Bezakonje svoje priznajem,
grijev je moj svagda preda mnom.
Tebi, samom tebi ja sam zgriješio
i učinio što je zlo pred tobom!

Čisto srce stvori mi, Bože,
i duh postojan obnovi u meni!
Ne odbaci me od lica svojega
i svoga svetog duha ne uzmi od mene!

Vrati mi radost svoga spasenja
i učvrsti me duhom spremnim!
Otvori, Gospodine, usne moje,
i usta će moja navješćivati hvalu tvoju.

Miserere je psalam koji je apsolutno najpoznatiji, najmeditiraniji, najtumačeniji, te često opjevan i oslikan psalam od strane obraćenika i pokajnika. Pjesnička nit ove molitve sadržana je u riječima „Tebi, samom tebi, ja sam zgriješio“.

Židovska tradicija pripisala je ovaj psalam Davidu nakon preljuba s Betšebom, dok stil Psalma i spominjanje „duha“ i „srca“ kao savršene žrtve te ponovno građenje jeruzalemskih zidina, Psalam smještaju u neko kasnije povijesno razdoblje (VI. st. pr. Kr.).

Uostalom, ono što je značajno za Psalam jest izričaj koji s jedne strane predstavlja čovjeka u dvije stvarnosti: jedna je tamna i prekrivena grijehom, a druga je svijetla te ispunjena milošću.

Psalam je više od pokorničkog himna, on predstavlja zahtjev za proslavom života nakon smrti grijeha te želi slaviti Božje milosrđe, što će se neprestano i naglašavati kroz korizmeno vrijeme liturgijske godine u kojemu se nalazimo.

Drugo čitanje: 2Kor 5, 20 - 6, 2

Pomirite se s Bogom ... Evo, sad je vrijeme spasa!

Čitanje Druge poslanice svetoga Pavla apostola

Braćo!

Kristovi smo poslanici; Bog vas po nama nagovara.

Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom!

Njega koji ne okusi grijeha Bog za nas grijehom učini da mi budemo pravednost Božja u njemu.

Kao suradnici opominjemo vas da ne primite uzalud milosti Božje. Jer on veli:

“U vrijeme milosti usliših te

i u dan spasa pomogoh ti.“

Evo sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa!

Riječ Gospodnja

Crkva u Korintu stvarala je Pavlu brojne probleme. Dugo je bila na rubu raskida. Pod utjecajem raznih putujućih propovjednika, život članova zajednice nekim aspektima kosio se s Kristovim naukom i Pavlovim propovijedanjem. Izbile su nesuglasice i optužbe samoga Pavla.

On je pak pokušavao razriješiti napetosti pišući poslanice i šaljući svoga suradnika Tita. Na kraju je sam otputovao u Korint i se donio mir u zajednicu.

Prvi veći dio poslanice (2 Kor 1-9) govori o obraćenju i pomirenju.

U samu bit apostolskog djelovanja spasa poziv na obraćenje, pomirenje s Bogom. Apostoli “Kristovi poslanici”, taj poziv ne upućuju u vlastito nego u Kristovo ime, u ime onoga koji ih je poslao.

Pomirenje ovisi o čovjeku. Bog je svoj korak učinio u Kristu, po njemu je ponudio milost pomirenje. Pomirenje s Bogom znači prihvaćanje Krista. Izrazom: “Umjesto Krista zaklinjemo”, Pavao naglašava važnost pomirenja za cjelokupan čovjekov život.

Za Pavla pomirenje znači “promijeniti” nešto - prema većem jedinstvu. Ta “promjena u jedinstvo” je pitanje međusobnih odnosa. Uvjeren je da su međuljudski odnosi među kršćanima posljedica i odraz odnosa s Bogom. Gdje pomirenje, ili barem traženje pomirenja, uspije, ono postaje zrcalo jedinstva jednoga Boga. Vrijeme za rad na tome, “vrijeme milosti” još traje.

Evandjelje: Mt 6, 1-6.16-18

Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.

Čitanje svetog Evandjelja po Marku

U ono vrijeme:

Reče Isus svojim učenicima:

„Pazite da svoje pravednosti ne činite pred ljudima da vas oni vide. Inače nema vam plaće u vašeg Oca koji je na nebesima. Kada dakle dijeliš milostinju, ne trubi pred sobom, kako to po sinagogama i ulicama čine licemjери da bi ih ljudi hvalili. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti naprotiv, kada daješ milostinju - neka ti ne zna ljevica što čini desnica, da tvoja milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti!

Tako i kad molite, ne budite kao licemjери. Vole moliti stojeći u sinagogama i na raskršćima ulica da se pokažu ljudima. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti naprotiv, kad moliš, uđi u svoju sobu, zatvori vrata i pomoli se svomu Ocu koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti. I kad postite, ne budite smrknuti kao licemjери. Izobličuju lica da pokažu ljudima kako poste. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti naprotiv, kad postiš, pomaži glavu i umij lice da ne zapaze ljudi kako postiš, nego Otac tvoj, koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.“

Riječ Gospodnja

Pitanje što je ispravno činiti, ili što je u skladu s Božjom voljom, u središtu je Isusova Govora na Gori u Matejevu evandjelju. Središte njegovog govora je molitva Oče naš kao oblik izravnog obraćanja nebeskom Ocu. Tako su i upute iz današnjeg čitanja smještene su oko Očenaša.

Tko misli da posebnim znakovima pobožnosti može steći Božju ili kod ljudsku naklonost, bit će razočaran Isusovim govorom. Središnja Isusova pouka je da svoja dobra djela ne treba isticati ni pred ljudima ni pred nebeskim Ocem!

Primjeri licemjera koji se ponašaju tako da izgledaju dobro pred drugima služe slušateljima kao upozorenje. Tko daje milostinju radi pohvale, želi da ga drugi vide kad moli ili se smrkne da se vidi da posti zaboravlja bit vjerskog djelovanja. Davanje milostinje, molitva i post događaju se između čovjeka i Boga. Sam način izvršavanja tih djela pokazuje koliko čovjek ima povjerenja u Boga. Kad čovjek ima pouzdanja u Boga ne mora se više dokazivati ni pred Bogom ni ljudima. Tada molitva postaje stvarni unutarnji trenutak svakog pojedinca, a post postaje znak usredotočenosti na ono bitno.

Evandelist Matej ne daje primjere što ne činiti, nego primjere kako to ne činiti. Odlučujući čimbenik iza svih postupaka i iza iskaza vjere je stav potpunog povjerenja u Boga i oslanjanja na odnos s njim.

Milostinja, molitva, post

Korizma koja je pred nama pokorničko je vrijeme. Ne toliko u smislu zadovoljštine, da bismo mi morali dati naknadnicu za svoje grijeha (Krist je to učinio jednom za svagda!), nego je korizma vrijeme u kojem se želimo vratiti Bogu, vratiti se na svoje kršćanske korijene, otkriti ljepotu krsne milosti i Božjeg sinovstva koje smo dobili. Kako proživjeti ovu korizmu? Sam nam Isus daje upute (Mt 6, 1-6.16-18)!

Milostinja

Isus nas poučava da milostinja treba biti u skrovitosti, tj. ona treba biti znak ljubavi, a ne naše želje za isticanjem. Budući da je znak ljubavi, već ćemo iznaći načina kako i kome je udijeliti, jer „ljubav je dosjetljiva“. Isusovo je obećanje izravno i nedvosmisleno:

„Ti naprotiv, kada daješ milostinju – neka ti ne zna ljevica što čini desnica, da tvoja milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti!“

Evo programa za našu korizmu!

Milostinja. Važno je otkinuti od sebe i dati potrebitom, bez neke posebne buke.

Dati? Što dati? Važno je, naravno, materijalno pomoći. Ali će jednako tako biti važno dati i pokloniti vrijeme, osmijeh, savjet, pažnju. Možda onima na kraju svijeta. Možda. Ali sigurno onima koji su kraj nas, a ne primijetimo koliko žedaju za našom dobrohotnom gestom. Možda tjednima nisam poklonio ljubaznu riječ svom bračnom drugu, svome djetetu, svom roditelju, onima koji su mi „podređeni“. Milostinja čuda čini!

Molitva

I molitva je izraz ljubavi, ljubavi prema Bogu, izraz potrebe da oslušujemo njegov glas i tražimo njegovo lice. Ni tu ne treba biti mjesta hvastanju.

„Ti naprotiv, kad moliš, uđi u svoju sobu, zatvori vrata i pomoli se svome Ocu, koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.“

Molitva. Druga Isusova preporuka. Koliko nam se puta dogodi da sve tako dobro isplaniramo, a onda nam odjednom krene nizbrdo. Što se zbiva? Zaboravljamo izvor iz kojega smo potekli i more u koje uviremo. To je molitva, vraćanje na izvore i koraćanje sa svojim Bogom. Nisam više sam. Ove korizme mogu, doista uz Božju pomoć mogu nešto bitno promijeniti u svom pristupu molitvi. Sad je čas.

Jeya Prakash Ashokan,
Pepelnica, <https://pixels.com>

Post

Post je izraz dragovoljne pokore. I Stari i u Novi zavjet naglašava „post“ od grijeha, odnosno život u skladu s Božjom voljom. U svakom slučaju, ne valja se hvastati ni pokorničkim djelima:

“Ti naprotiv, kad postiš, pomaži glavu i umij lice, da ne zapaze ljudi kako postiš, nego Otac tvoj koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.”

Post. U svakom će slučaju to biti post od grijeha. A ima i drugih postova. To će svakako biti postovi od nepotrebnih stvari: suviše alkohola, suviše cigareta, suviše televizije, suviše ogovaranja, suviše ljenčarenja... Neki su u tome drastični pa se posvema lišavaju. Bit će svakako korisnije sticati neke dobre navike koje i inače ostaju.

Crkveni su oci (npr. Augustin) naglašavali ovo trojstvo. I toga su se naši stari držali. U vremenima kada je sakrament pomirenja postojao samo za najteže javne grijeha, molitva, post i milostinja bili su sredstvo oslobođanja od grijeha i put prema svetosti. Evo moćnog sredstva u našim rukama. Ovo je oprobani put. Evandeoski. Isusov. Okušajmo ga ove godine. I Otac naš, koji vidi u tajnosti, uzvratit će nam.

Zvonko Pažin, <https://www.vjeraidjela.com>

Bogataš i siromah

Živio jednom neki bogat čovjek. Bio je široke ruke i rado je pomagao drugima.

Do njega je imao kućicu siromah koji se u životu nije nagledao obilja, nego što je imao, raspoređivao bi tako da što bolje poveže kraj s krajem.

Jednom zgodom bogataš, zanesen svojim dobročinstvima, navede pred ljudima razgovor o tome tko je koliko vrijedan pa u želji da pecne svog siromašnog susjeda, reče:

- Vidiš kolikima ja pomažem? A ti, kako živiš, nemaš dovoljno ni za sebe samoga.

Siromah ga pogleda, pa odgovori:

- A kad bi ti znao koliko puta sam ja ljudima u nevolji dao sve što sam imao, do posljednjeg novčića? Hajde, ti to učini samo jedanput!

Bogataš tada spusti pogled i šutke se udalji osjećajući mnoge poglede na svojim leđima.

Božidar Prosenjak

Pepelnica - znakovit ili magijski čin?

Bogoslužje po definiciji uključuje simboličan govor i simbolične geste. Tako je to bilo u Starom zavjetu, tako je činio Isus, a tako se od samih početaka čini i u Crkvi. Što je - barem u svom temeljnom smislu - značilo obredno pranje? Potrebu pripadnika židovskog naroda da bude čista srca pred Bogom. Slično je Isus polagao ruke, premazivao oči blatom, dao se krstiti. U Crkvi je slično bilo od samih početaka. I apostoli su polagali ruke, pomazivali uljem. Pustimo li po strani sakramentalne znakove (polijevanje vodom kod krštenja, kruh i vino u euharistiji) u prvoj je Crkvi bilo i drugih znakova u bogoslužju. U bogoslužjima s katekumenima se veoma rano smatralo i važnim i znakovitim davanje soli, mazanje uljem, duhanje u lice...

Obred pepeljenja u povijesti

Tako je i posipanje pepelom bio još starozavjetni obred, kojim se, kao što je poznato, označilo duboku žalost i ulazak u pokoru. Ninivljani poste zbog svojih grijeha, a proroci često navode posipanje pepelom

kao znak pokore i obraćenja. Konačno i sam Isus navodi kostrijet i pepeo kao očit znak kajanja i obraćenja: „Jao tebi, Korozaine! Jao tebi, Betsaido! Da su se u Tiru i Sidonu zbila čudesa koja su se dogodila u vama, odavna bi se već oni u kostrijeti i pepelu bili obratili” (Mt 11,21).

Nije, dakle, čudo da je i prva Crkva od 4. stoljeća nadalje uzela pepeljenje kao znak ulaska u dublju pokoru. Naime, Crkva je tada imala poseban „program” za pokornike. To su bili kršćani koji su osobito teško bili sagriješili, pa su morali proći dulje vrijeme pokore i odijeljenosti od liturgijske zajednice, da bi nakon nekoliko godina - na Veliki četvrtak - bili sakramentalno pomireni i uključeni u zajednicu. Oni su te godine na Čistu srijedu primali pepeo kao znak pokore i neposredne priprave za pomirenje koje je slijedilo na koncu korizme - dakle, na Veliki četvrtak. Uskoro su i ostali vjernici toga istoga dana primali pepeo kao znak njihove korizmene pokore i priprave na vazmene blagdane, pa je i za njih korizma praktički počinjala na Čistu srijedu. Naime, korizma, da bi trajala točno četrdeset dana, u počecima je započinjala na Prvu nedjelju korizme i završavala na Veliki četvrtak. I onda, budući da su se uskoro svi vjernici -

zajedno s pokornicima koji su to morali - pepelili na Čistu srijedu (jer se nedjeljom, pa bila to i Prva nedjelja korizme nisu mogli vršiti pokornički čini), od petoga je stoljeća u rimskom obredu korizma započinjala već na Čistu srijedu i tako sve do naših dana korizma traje točno 44 dana, a ne četrdeset kako obično kažemo i na što samo ime upućuje. Toliko je bilo važno pepeljenje!

Pepeljenje danas

Obred pepeljenja na Čistu srijedu ostao je značajan sve do naših dana. Rubrike kažu da se pepeo spravlja od grančica koje su ostale od prethodne Cvjetnice. U misi se ispušta pokajnički čin kojeg zamjenjuje pepeljenje. Poslije homilije slijedi blagoslov pepela i pepeljenje vjernika uz riječi: „*Obratite se i vjerujete evanđelju!*” ili „*Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah obratiti!*”

Važnost pepeljenja

Pastoralni djelatnici znaju koliko je vjernicima ovaj obred važan. Što god neki pesimističniji glasovi govorili, velika većina vjernika itekako pokušava na poseban način doživjeti i proživjeti korizmu. Zato im je ovaj obred veoma važan. Upravo zbog toga, nasuprot drevnim odredbama, u našim crkvama se obred pepeljenja obavlja i na Prvu korizmenu nedjelju, jednostavno zato što velika većina ljudi na Čistu srijedu ne može doći u crkvu.

Važnost znakova

Ljudima je važan individualni pristup, a psiholozi će reći da je od posebne važnosti doticaj, vidljivi znak. Tako npr. kod slavlja sakramenta potvrde svima je upečatljiv čin pomazivanja, a većina i ne zapazi posvetnu molitvu koja se kazuje dok krizmatelj ima ispružene ruke nad svim krizmanicima. Uvijek je dojmljivije ono što je osobno od onoga što je opće. Slično je i s pepeljenjem. Vidi se to i po tome što roditelji donose i sasvim malenu djecu da prime pepeo, iako je svima jasno da to njima stvarno nije potrebno.

Možemo samo ponoviti kako su znakovi konstitutivni dio liturgije. Zato je važno pravilno se njima služiti. U tome smislu važno je da sve liturgijske geste i čini budu dostojanstveni i odmjereni, da svaki znak zadrži svoje dostojanstvo. Tako će onda - kako i dolikuje - sam znak govoriti bez našeg suvišnog tumačenja. Npr. poljubac oltaru ili evanđelistaru bremenit je značenjem i važno je kako se čini. Slično tome polaganje ruku kod sakramenta pomirenja i bolesničkog pomazanja. A što reći o ophodima za vrijeme euharistije? Ako se skladno i pravilno vrše, oni su doista u službi otajstva koje se odvija i ostvaruje. Možemo dalje nabrajati i blagoslov grančica i blagoslov svijeća, kao i popularni blagoslov grla, tj. molitve za zdravlje. A kada su u pitanju znakovi, misionari iz Afrike bi nam mogli puno toga ispričati koliko su oni tim ljudima važni i koliko su oni u njihovim slavljinama lijepi.

Kršćanski liturgijski znakovi - ustuk magiji

Neće biti nevažno spomenuti kako su liturgijski znakovi važni i za one koji su „slabi” u vjeri pa se znaju utjecati vidovnjacima, vračarima i nazovi-vjerskim službenicima koji im nude različite predmete, obrede, magične čine.

Ako se nekome čini da smo se u povijesti isuviše služili blagoslovima i nekim blagoslovljenim predmetima (dovoljno je pogledati Obrednik iz 1929. i vidjeti što se sve u ono vrijeme blagoslivljalo i kakvih je sve obreda bilo), možda smo danas skloniji nekom čistunstvu pa da samo naglašavamo striktno misu i Božju riječ. Znakovi su nam važni.

Liturgija ih nudi u velikom broju. Potrebno je samo dobro razumjeti njihovo značenje,

pravilno ih slaviti i tako dopustiti da svi zajedno slavimo bogoslužje svim svojim bićem. Tako onda možemo imati prekrasna bogoslužja isprepletena ophodima, gestama, pokretima, simboličnom činima, baš kao što je i ovo primanje pepela koje je ovih dana aktualno.

Zaključimo

Možda su u starini budući svećenici temeljito učili rubrike, a mladi svećenici skrupulozno obdržavali „svaki potezić”. Možda. Međutim, trebamo paziti da ne pristupamo znakovima u liturgiji olako, kao da nam je sve unaprijed poznato i da ne minimaliziramo znakove, nego se potrudimo da nam znakovi - znače.

Dr. Zvonko Pažin, <http://www.vjeraidjela.com>

Traženje blaga

Bogataš neki čuo od seljaka da se iznad jedne gomile (prastarog groba) noću ponekad uzdiže čudna svjetlost. Tumačili su da to u gomili gori i isijava zlato.

Pohlepan je bio trgovac, te ga odluči potražiti. Pogodio se sa Šimunom, domaćim čovjekom da ga, za tristo kruna, iskopa.

Šimun je kopao i kamenje preslagivao, a trgovac pažljivo pratio. Nađoše samo kosti. Pozvali su svećenika te ih ponovno pobožno pokopali. Gomila je vraćena na svoje mjesto.

Kad je sve bilo gotovo, seoski glavar upita trgovca je li što našao.

- *Ja ništa, ali Šimun je našao tristo kruna!* - odgovori trgovac tužno, ali mudro.

Oštrc

Vodi nas kroz korizmu

Gospodine,
danas je srijeda, ali
Čista srijeda ili Pepelnica.

Zapovijedani je post i nemrs
jer počinje korizma.
To su dani uozbiljenja.

Vrijeme kad ćemo probuditi svijest
da biti Kristov nije tek: haj, haj...
Mi smo spašeni i otkupljeni
dragocjenom Kristovom krvlju.
Krist je za nas podnio stravično
poniženje i raspinjanje na križu.

Gospodine,
u Evanđelju nam kažeš o molitvi:
*"Ti kada moliš, uđi u svoju sobu,
zatvori vrata i pomoli se svome
Ocu koji je u skrovitosti.
I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti,
uzvratit će ti."*

Hvala Ti, Gospodine,
za ove riječi kojima nas pozivaš
da budemo pristojni i diskretni.
Potrudit ćemo se da samo Ti znaš
za ove naše jutarnje susrete.

Amen!

Od srca, p. Luka

Luka Rađa, <https://laudato.hr>

<https://aleteia.org/>

Prvo čitanje: Pnz 26, 4-10

Vjeroispovijest izabranog naroda.

Čitanje Knjige Ponovljenog zakona

Mojsije je govorio narodu:

„Svećenik će uzeti iz tvoje ruke košaru i položiti je pred žrtvenik Gospodina, Boga tvoga. Ti onda odgovori i reci pred Gospodinom, Bogom svojim:

’Moj je otac bio aramejski lutalac; on je s malo čeljadi sišao u Egipat da se skloni.

Ondje je postao velikim, brojnim i moćnim narodom.

Egipćani su s nama postupali loše; tlačili su nas i nametnuli nam teško ropstvo.

Vapili smo Gospodinu, Bogu otaca svojih.

Gospodin je čuo vapaj naš; vidje naš jad, našu nevolju i našu muku.

Iz Egipta nas izvede Gospodin rukom jakom i mišicom ispruženom, velikom strahotom, znakovima i čudesima.

I dovede nas na ovo mjesto i dade nam ovu zemlju, zemlju kojom teče med i mlijeko.

I sad, evo, donosim prvine plodova sa tla što si mi ga, Gospodine, dao.’

Stavi ih pred Gospodina, Boga svoga, i pred Gospodinom, Bogom svojim, duboko se nakloni.“

Riječ Gospodnja

Odlomak iz Ponovljenoga zakona, koji sadrži jasnu ispovijest vjere, nalazi se gotovo na kraju dijela te knjige koji donosi niz zapovijedi i odredaba. Redci koji mu prethode Mojsijeve su riječi kojima upućuje narod kako, nakon ulaska u obećanu zemlju, prinositi Bogu prve plodove. Izraelci nešto od prvina od svakoga ploda što ga budu dobivali od zemlje trebaju staviti u košaru, otići u jeruzalemski hram i ondje to prinijeti Bogu. Riječ je o obredu koji se vršio prilikom blagdana žetve i berbe plodova. Izvorno su ti blagdani bili predizraelskoga, kanaanskoga podrijetla, povezani s redovitim životnim ciklusima zemljoradnika.

Ponovljeni zakon, međutim, daje im dublji smisao povezan s poviješću spasenja i ulaskom u obećanu zemlju. Stoga, nakon što svećenik primi prinose te ih položi pred žrtvenik, Izraelac mora izreći svoju ispovijest vjere. On se ponajprije predstavlja kao sin »aramejskoga lualice«, koji je »sišao u Egipat«. Boravak u Egiptu počinje opisivati u prvom licu: »Egipćani su s nama postupali loše«, i na taj način u sebi uosobljava čitav izraelski narod i svu njegovu povijest. Jednako se događa i na židovskoj pashalnoj večeri, kad otac obitelji pripovijeda što je sve Bog učinio Izraelcima kroz povijest. I on govori u prvom licu i kaže: »Bog nas je jakom mišicom izveo iz Egipta, vodio nas četrdeset godina kroz pustinju i uveo nas u ovu zemlju, zemlju kojom teče med i mlijeko.« Stoga i ovaj odlomak Ponovljenoga zakona ima bitno pashalni karakter. Bog je sve to učinio kao odgovor na vapaj i molitvu naroda, a narod je znao da mu se može molitvom obratiti jer on je »Bog otaca naših«. Donošenje prvina plodova pred Boga dio je te ispovijesti vjere jer bez Boga ne bi bilo ni zemlje ni njezinih prinosa. Prinošenje prvina znak je priznanja da je sve što čovjek ima Božji dar.

Otpjevni psalam: Ps 91, 1-2.10-15

Gospodine, budi sa mnom u nevolji!

Ti što prebivaš pod zaštitom Višnjega,
što počivaš u sjeni Svemogućega,
reci Gospodinu: Zaklone moj! Utvrdo moja!
Bože moj u koga se uzdam!“

Neće te snaći nesreća,
nevolja se neće prikučiti šatoru tvojemu.
Jer anđelima svojim zapovjedi
da te čuvaju na svim putima tvojim.

Na rukama će te nositi
da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.
Nogom ćeš gaziti lava i ljuticu,
zgazit ćeš lavića i zmiju.

Izbavit ću ga jer me ljubi,
zakrilit ga jer poznaje ime moje.
Zazvat će me, a ja ću ga uslišiti,
s njim ću biti u nevolji,
spasit ću ga i proslaviti.

U današnjem pripjevnom psalmu riječ je o smirenoj meditaciji pravednika koji razmišlja o sigurnosti pred Božjim prisustvom i u njegovoj blizini.

U današnjem evanđelju sotona se služi riječima ovog psalma „Na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen“ u trenutcima iskušavanja Isusa kako bi prokušao njegovu vjernost.

Drugo čitanje: Rim 10, 8-13

Vjeroispovijest Kristova vjernika.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo!

Što veli Pismo?

Blizu ti je Riječ, u ustima tvojim i u srcu tvome - to jest Riječ vjere koju propovijedamo. Jer ako ustima ispovijedaš da je Isus Gospodin, i srcem vjeruješ da ga je Bog uskrisio od mrtvih, bit ćeš spašen.

Doista, srcem vjerovati opravdava, a ustima ispovijedati spašava. Jer veli Pismo: Tko god u nj vjeruje, neće se postidjeti.

Nema uistinu razlike između Židova i Grka jer jedan je Gospodin sviju, bogat prema svima koji ga prizivlju.

Jer: Tko god prizove ime Gospodnje, bit će spašen.

Riječ Gospodnja

Apostol Pavao u Poslanici Rimljanima daje i svoje tumačenje Staroga zavjeta, kad razjašnjava riječi Ponovljenoga zakona: »Blizu ti je Riječ, u ustima tvojim i u srcu tvome.« U kontekstu toga starozavjetnoga retka naglašava se potreba slušanja i vršenja Božje riječi. Ona je »blizu« narodu pa nije za njega »preteška«. Tu blisku Riječ Pavao prepoznaje u kršćanskom propovijedanju. Središte je toga propovijedanja istina da je Isus Gospodin, a tu istinu vjernici moraju »ustima ispovijedati« i »srcem vjerovati«. Na taj se način apostol predstavlja i kao sljedbenik starozavjetnih proroka koji su neprestano pozivali na nutarnji kult, a izvanjsko bogoslužje mora biti odraz onoga što je doista u čovjekovu srcu. Kada su oba kulta usklađena, čovjek je opravdan i spašen. Prorok Izaija kaže: »Evo, postavljam na Sion kamen odabrani, dragocjen kamen ugaoni, temeljac.« U njega treba vjerovati. U kršćanskoj tradiciji Isus je kamen zaglavni, pa stoga i središte vjere. Upravo stoga ne može se razlikovati Židov od Grka, to jest poganina. Židovima je dan Zakon u kojem su oni često vidjeli sredstvo spasenja, no Krist ih je od Zakona oslobodio te je i Židovima i Grcima dovoljna i potrebna samo vjera u Isusa Krista Gospodina. Bog odgovara »svima koji ga prizivlju« i svi oni prizivajući ime Gospodnje, bivaju spašeni. To je učinak »blizine« Božje Riječi.

Evandjelje: Lk 4, 1-13

Duh ga je vodio pustinjom, gdje bijaše iskušavan.

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U ono vrijeme:

Isus se, pun Duha Svetoga, vratio s Jordana i Duh ga četrdeset dana vodio pustinjom, gdje ga je iskušavao đavao. Tih dana nije ništa jeo, te kad oni istekoše, ogladnje. A đavao mu reče:

„Ako si Sin Božji, reci ovom kamenu da postane kruhom.“

Isus mu odgovori:

„Pisano je: 'Ne živi čovjek samo o kruhu'.“

I povede ga đavao na visoko, pokaza mu odjednom sva kraljevstva zemlje i reče mu:

„Tebi ću dati svu ovu vlast i slavu njihovu jer meni je dana i komu hoću, dajem je. Ako se dakle pokloniš preda mnom, sve je tvoje.“

Isus mu odgovori:

„Pisano je: 'Klanjaj se Gospodinu, Bogu svomu, i njemu jedinomu služi!'“

Povede ga u Jeruzalem i postavi na vrh Hrama i reče mu:

„Ako si Sin Božji, baci se odavde dolje! Ta pisano je: 'Anđelima će svojim zapovjediti za tebe da te čuvaju.' I: 'Na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.'“

Odgovori mu Isus:

„Rečeno je: Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega!“

Pošto iscrpi sve kušnje, đavao se udalji od njega do druge prilike.

Riječ Gospodnja

Evandjelje po Luki više od ostale dvojice evanđelista naglašava ulogu Duha Svetoga u Isusovu boravku u pustinji. Poput Mateja, i Luka donosi dijalog između đavla i Isusa. Obojica započinju taj dijalog đavlovim nagovaranjem Isusa da pretvori kamen u kruh, no Isus odgovara riječima Svetog pisma: »Ne živi čovjek samo o kruhu«, čime je relativizirana važnost zemaljskih dobara. Taj starozavjetni navod započinje riječima »Pisano je«, što će se kao neki pripjev ponavljati iz Isusovih usta. Drugu i treću kušnju Luka i Matej donose obrnutim redosljedom. Luka na drugo mjesto stavlja đavlov poziv Isusu da mu se pokloni, a on će mu zauzvrat dati »vlast i slavu«. Isus ponovno odgovara riječima Ponovljenoga zakona koje u središte čovjekovih želja i htijenja stavljaju Boga i služenje njemu. Kroz čitavo evandjelje Luki je osobito na srcu Jeruzalem, pa ono i počinje u Jeruzalemu i završava u tom gradu, a velik dio Isusova javnoga života prikazan je kao put u Jeruzalem kao grad njegove muke i proslave. Tako je i ovdje, ne slučajno, vrhunac kušnja u trenutku kad đavao dovodi Isusa »u Jeruzalem i postavi na vrh Hrama«. Prisutna je ovdje i đavolova varka jer on, vidjevši kako je Isus do tada odgovarao navodima Pisma, i sâm navodi riječi psalma. Isus, u skladu sa židovskim običajima, ponovno odgovara riječima Staroga zavjeta, ali onima koje su bile mnogo značajnije od jednoga psalma – riječima Petoknjižja: »Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega.« Riječ je o nastavku onoga slavnoga teksta koji počinje riječima »Šema Israel – Čuj, Izraele«.

Komentari čitanja : Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

U pustinji

Danju sunčana žega, blještava svjetlost koja zasljepljuje, sve užareno, nigdje zaklona. A noću studen do kosti prodire, cijelo tijelo drhti. To je pustinja. Divlji krajolik, sablasno kamenje i stijenje, pustara; isušen pijesak i prah zemaljski koji čovjeka odmah podsjeća od kako je krhke građe građen.

Nije lako povući se u pustinju. Teško je ostati sam s bezdanom čežnje u sebi koji vapi za puninom. Samo Bog, koji ga je stvorio, taj bezdan i tu prazninu može primjereno ispuniti. Nemila je pustinja, kad pritisnu zbunjenost i slabost, i napetost koja straši, i kad nema blagog lica ispred nas koje bi nas smirilo, kad iz dubinâ zavrišti strasna glad ne samo za materijalnom nego i za duhovnom hranom. Daleko od zabave i lakih užitaka, kao da nema utjehe; to je samoća u kojoj jezivo cvili tjeskobna ljudska strast. Teško je izdržati u pustinji kad zahuje vihori i zatutnje oluje. Samo kuća izgrađena na stijeni može opstati. Takav je naš Gospodin.

Četrdeset dana potpuno se prepustio vodstvu Duha. Isus uzima na se našu sudbinu. Snalaze nas napasti i kušnje, i to ne samo jednom u životu. Đavao vreba, piše sv. Luka, i drugom prilikom (Lk 4,13). Sve tamo od Kajina, grijeh nam je kao zvijer na pragu što na nas vreba; ali još mu se možemo oduprijeti (Post 4,7). Snagom Kristovom.

Dva se barjaka pred nama vijore, s jedne je strane slava Kristova, a s druge je mračan đavolji stijeg. Za kušnju u pustinji napose vrijedi ona Kristova riječ: 'Nisam došao donijeti mir, nego mač' (Mt 10,34). Mač protiv onoga koji je otac laži i ubojica ljudi od početka; neprijatelj ljudske naravi i božanske nadnaravi, Protivnik – Sotona.

Tko u Isusa povjeruje, neće se postidjeti (Rim10,11). Ali Sotona nije došao da bi se povjerio i povjerovao, nego je došao napadati. Đavolji barjak je barjak izazivača i huškača. Zato se na kraju udaljuje, odlazi postidjen.

Napasnik se, ponajprije, okomio na Isusa tražeći da kamen pretvori u kruh. Može Bog iz kamena i djecu Abrahamovu podići, to nije u pitanju. Ono što je ovdje bitno jest da tjelesna hrana nije najvažnija. Isus će doista

umnožiti kruh, ali ne za sebe i svoju glad, nego sažalivši se nad mnoštvom. Uмноžit će kruh skrbeći za svoju zajednicu. Ići će toliko daleko da će samoga sebe, svoju Osobu dati za hranu. Zna Isus da ljudsku dušu ne može nasititi samo kruh koji jedemo. Dubina trpljenja koje osjećamo, kao i naša radost koja čezne za blagoslovom, traže daleko više. 'Ne živi čovjek samo o kruhu.' Kruh koji će Krist Gospodin dati je kruh živi koji je s neba sišao. Tko se hrani tim kruhom ima vječni život.

U drugoj kušnji najbolje će se pokazati da đavolji stijeg stoji pred carstvom privida i laži. Izravna je suprotnost kraljevstvu Božjem koje tajno raste poput zrna gorušice. U virtualnoj stvarnosti napasnik odjednom pokazuje sva kraljevstva zemlje. To je samo slika, pusta tlapnja. A potom izriče čistu laž, govoreći da je njemu dana vlast i da je podjeljuje kome hoće. Srž sotonskog bića je oholost, nepriznavanje istine u sebi. Pripisuje si moć koju nema. Hvali se imanjenom koje nije njegovo. Krist, naprotiv, uopće ne ide za posesivnim i požudnim prihvaćanjem vlasti i slave. Njemu su na srcu pravi klanjatelji koji se klanjaju Ocu u duhu i istini.

Napasnik se napokon drznuo posegnuti za riječima Pisma, za riječima koje izlaze iz usta Božjih. Da li već popušta i slama se

pred prodornim i čvrstim Kristovim stavom? Ili nevoljnik pokušava ne bi li i tu svetinju iskoristio, znajući koliko je Isusu stalo do Božje riječi? Jasno, bilo bi nerazborito, grijeh i zlo izvoditi senzacionalističke, samoubilačke skokove kakav predlaže u drugoj kušnji. Ali pravo je svetogrđe i đavolsko djelo uzimati riječi Svetog pisma za napad na Sina Božjega.

"Ako si Sin Božji" govori napasnik Isusu. Dvapat. Opetovano svojim napadom smjera na Kristov identitet, na srž njegove svete Osobe. Želi uzdrmati temelj i staviti u pitanje, razoriti sveto samopouzdanje koje se temelju na Isusovu odnosu prema Ocu. Kao što sotona sam nema oslonca u sebi i prikazuje se u lažnom svjetlu, tako pokušava i Gospodina dovesti u napast. Ali Isus zna svoje podrijetlo. Isusovo je presveto Srce utvrđeno i pohranjeno u Ocu na nebesima. Jednom će Krist Gospodin otvoreno kazati: Prije nego što Abraham bijaše, ja jesam (Iv 8,58). Divna, snažna veza u dubini Srca tolika je da Isus ne treba i ne traži nikakva opravdavanja riječima. Krist se ne obazire na taj najdublji i najoštriji izazov. Tako mu oduzima snagu, osujećuje ga i napasnik odstupa, iscrpljen.

Korizma - molitva, milostinja i post

Korizma ili četrdesetnica vrijeme je pripreme za Uskrs. Počinje na Pepelnicu i traje do mise Gospodnje večere na Veliki četvrtak. Naziv korizma dolazi iz latinskog jezika quadragesima, četrdesetnica, traje četrdeset dana.

Broj četrdeset je simboličan broj. Prema svetom Augustinu, to je broj božanski određen da pripravi ljude na velika djela. U Bibliji, broj četrdeset, označuje puninu vremena, savršenstvo. Mnogi važni biblijski događaji obilježeni su tim brojem. Primjerice:

- Izraelci su, nakon izlaska iz Egipta proveli u pustinji četrdeset godina.
- Mojsije je, posteći i moleći, proveo na Sinaju na četrdeset dana i noći.
- Prorok Ilija je četrdeset dana i noći putovao kroz pustinju na goru Horeb, gdje mu se objavio Bog.
- Ninivljani su, na Jonin poziv, četrdeset dana postili i molili, te tako spasili grad od uništenja.
- Isus je, nakon krštenja postio i molio četrdeset dana u pustinji gdje se pripravljao za javno djelovanje.
- Četrdeset dana, Isus se ukazivao učenicima prije uzašašća u nebo .

Prvi spomen korizme, kao duhovne pripreme za Uskrs, nalazimo na Nicejskom koncilu (325.). Smatra se da je određena priprema za Uskrs postojala i ranije, ali ne kroz četrdeset dana nego u Velikom tjednu. Zajednice nastale u poganskom okruženju,

postile su od Velikog petka do uskrsnog jutra, a one u židovskom okruženju postile su od Velikog ponedjeljka do Uskrsa. Današnja korizma utemeljena je na crkvenoj tradiciji pripreme za Uskrs, pripreme katekumena za krštenje, a temelji se i na javnoj pokori grešnika. Kroz povijest, cijela korizma je bila obilježena strogim postom.

Korizmena pokora vidljiva je u tri izvanjska oblika: *molitva, milostinja i post*.

Molitva

Sveti Augustin kaže da su post i milostinja dva krila koja molitvu u korizmi dižu k Bogu. Molitva potiče i oživljava održavanje korizme. Molitvom dobivamo milost koja nam je potrebna da počnemo "svečanost posta". Ona čini naš post ugodnim pred Gospodinom i daje mu spasenjski učinak. Na svakoj misi u korizmi, Crkva moli Boga da blagoslovi i posveti korizmeni post.

Milostinja

Milostinja su sva djela milosrđa prema bližnjemu. Ona je nužni dodatak postu. Milostinja se ne ograničava samo na ublažavanje neimaštine. Uz nju nužno je opraštanje. Zato u korizmi imamo dvije vrste milostinje: davanje i opraštanje.

U korizmi se pripravljamo na proslavu otajstva Isusove muke i smrti. Ne možemo dobiti puninu božanskog opraštanja po Isusovoj mucu i smrti, ako sami ne ispunimo njegov uvjet: *oprostite i bit će vam oprošteno*.

<https://laudato.hr/>

Post

Post je potpuno ili djelomično suzdržavanje od hrane i pića ili drugih tjelesnih užitaka iz religioznih razloga. U povijesti, post se susreće gotovo u svim religijama i civilizacijama. Način posta, svrha i značenje ovise o religiji i vjerskoj zajednici.

Vrste posta: *obredni, pokajnički (pokornički) i asketski*, koji onda mogu biti *zajednički i individualni*.

- **Obredni post** - vezan je uz određeno doba bogoštovne godine, blagdane ili obrede, prisutan je u svim religijama. Budući da ga obavlja cijela zajednica pripada u zajednički tip posta.

- **Pokajnički (pokornički)** ima svrhu pokajanje za grijeha i pokoru. On može pripadati zajedničkom i individualnom tipu posta ovisno obavlja li ga cijela zajednica ili određena osoba.

- **Asketski post** ima za svrhu ovladavanje nad tjelesnim nagonima i potrebama, prosvjetljenje te mistično sjedinjenje s onostranim. Ovaj post pripada pretežito individualnom tipu posta.

Isus radikalno kritizira post kojem ne odgovara određen moralni i duhovni stav, ali on post ne ukida niti ga zabranjuje. On sam posti 40 dana u pustinji pripremajući se za svoj poziv.

Apostolska je Crkva što se tiče posta zadržala običaje židovstva kako ih je Isus usavršio i definirao. Djela apostolska spominju bogoštovna svetkovanja s postom i molitvom (Dj 13,2 si; 14,23). Pavao se za vrijeme svoga apostolskog rada ne zadovoljava time da podnosi glad i žeđ kad prilike to traže, on k tomu i mnogo puta posti (2 Kor 6,5; 11,27). Crkva je ostala vjerna toj tradiciji, nastojeći obavljanjem posta vjernike dovesti u stav posvemašnje otvorenosti za Gospodnju milost, očekujući Gospodinov povratak. Prvi je naime dolazak Isusov ispunio Izraelovo očekivanje, ali vrijeme koje dolazi poslije njegova uskrsnuća nije vrijeme potpune radosti u kojoj ne bi više bio pogodan nikakav čin pokore. Dok protiv farizeja brani svoje učenike koji ne poste, Isus sam kaže: 'Mogu li svatovi postiti dok je s njima zaručnik? Dok imaju sa sobom zaručnika, ne mogu postiti. Ali doći će vrijeme kad će im se ugrabiti zaručnik. Tada će oni, u taj dan, postiti' (Mk 2,19 si'.). Pravi, dakle, post jest post vjere, biti lišen gledanja Ljubljenoga i stalno ga tražiti. U očekivanju da nam se vrati Zaručnik, post pokore ima svoje mjesto u djelovanju Crkve. (*Rječnik biblijske teologije*, KS, Zagreb, 1993.)

U kršćanstvu, post se kasnije relativizira, prepušta reguliranju zajednice ili osobnoj slobodi. U patrističko doba asketski post obdržavaju osobito pustinjaci i monaške zajednice, što će naslijediti pravoslavno monaštvo.

U povijesnom kršćanstvu, osobito zapadnome, prevladao je tip pokorničkog posta, pri čemu se razlikuje post u užem smislu (suzdržavanje od hrane) i nemrs (suzdržavanje od mesnih i mliječnih jela).

U Katoličkoj crkvi razlikuje se euharistijski post i crkveni post. Euharistijski post zabranjuje uzimanje jela određeno vrijeme prije pričesti (od 1964. jedan sat).

Crkveni post vezan je uz razdoblja i pojedine dane crkvene godine (nekad je to bila korizma, kvatre i dan uoči nekih blagdana, danas samo Čista srijeda i Veliki petak).

U pravoslavlju post se strože obdržava nego u katolicizmu, osobito u monaškim zajednicama, gdje ima asketsku ulogu u mističnom prosvjetljenju. U protestantizmu post je ukinut, a obdržavaju ga samo neke zajednice. (*Opći religijski leksikon*, LZ Miroslav Krleža, Zagreb, 2002.)

Crkva danas

Post je jedan od najosnovnijih elemenata slavljenja korizme. Smisao posta nije u samom odricanju od hrane i trpljenju nego postizanje čistoće vlastitih nakana i djelovanja, te oslobođenje od oholosti i neumjerene želje za vladanjem, posjedovanjem i užitkom. Odricanje od hrane treba imati i sastavnicu bratske ljubavi. Ono što se uštedi vlastitim odricanjem darovati potrebitima.

Prema crkvenom pravu, postiti znači jednom dnevno do sita se najesti, a druga dva obroka količinski ne bi trebala

premašivati glavni obrok. Post je obavezan za katolike od navršene 18. godine života do 59. rođendana. Takav je post obavezan na Čistu Srijedu i Veliki Petak.

Uz tjelesno odricanje od hrane, Crkva preporučuje i druge načine posta, odricanje od manjih ili većih ovisnosti, od poroka i grijeha i sl.

Nemrs

Zakon nemrsa obvezuje da se katolici u petke, u razdoblju od svoje navršene 14. godine života pa do smrti, odriču blagovanja mesa, u čast Isusove Muke na Veliki Petak. Nemrs je obavezan u sve petke u Korizmi. U petke izvan Korizme, umjesto nemrsa, vjernici mogu po vlastitom izboru izvršiti neko djelo pokore ili milosrđa.

Izuzeti od posta i nemrsa

Osim onih koji se nalaze izvan dobnih granica obveze posta i nemrsa, izuzete su i psihički retardirane osobe, bolesnici, osobe krhkog zdravlja, trudnice ili dojilje s obzirom na potrebe blagovanja mesa ili uzimanja hrane, fizički radnici prema potrebi, uzvanici kod obroka koji bi svojim odbijanjem obroka nanijeli veliku uvredu domaćinu ili izazvali neprijateljstvo, kao i osobe koje se nađu u drugim okolnostima moralne ili fizičke nemogućnosti održavanja pokorničke discipline

Mali vjeronaučni leksikon

Pravednik

Pravednik, latinski *iustus*, grčki *δίκαιος*, hebrejski *cddiq*.

U Starom zavjetu, onaj koji savršeno obdržava Božje zapovijedi, katkad i siromah.

U kršćanstvu, onaj koji ostvaruje najdublje težnje ljudske naravi poticajem božanske milosti; svetac.

Pravednost

Pravednost, hebrejski *cedaqah*, latinski *iustitia*, grčki *δικαιοσύνη*, krjepost koja poštuje prava drugoga. Može biti zakonska, moralna i religiozna. Pojam je poznat svim društvima i religijama, premda se ne shvaća u istom smislu.

U starogrčkoj religiji Pravda (Dika) je kći boga Zeusa i ima udio u njegovu upravljanju svijetom. U stoicizmu pravednost je druga od četiri stožerne krjeposti, što će na svoj način preuzeti i kršćanska teologija u svoje četiri naravne krjeposti. Nakon Aristotela u etičkom nauku razlikuju se tri oblika pravednosti: komutativna pravednost, distributivna pravednost i kontributivna pravednost.

U novije doba govori se o socijalnoj pravdi i društvenoj pravednosti.

U Starom zavjetu pravednosti se odnosi na čovjeka koji obdržava Božje zapovijedi i na Boga koji nagrađuje prema zaslugama i ostaje vjeran spasenjskom Savezu.

U Novom zavjetu ne dokida se zakonski i društveni pojam pravednosti, ali se on interiorizira, prenosi na razinu bitka, odakle ponovno treba prožeti zakonsku i društvenu razinu.

U katoličkoj teologiji pravednosti je jedna od četiri naravne krjeposti i komplementarna je ljubavi, glavnoj od tri nadnaravne krjeposti.

U protestantskoj teologiji postoji napetost između ljudske i Božje pravednosti; čovjek je opravdan milošću Božjom i istovremeno duboko svjestan grješnosti.

Posljednjih stotinjak godina Katolička crkva u svome socijalnom nauku naglašava potrebu društvene pravednosti.

Od Pepelnice do Uskrsa

Savjeti svetog Ignacija Loyolskoga kako dobro provesti razdoblje od Pepelnice do Uskrsa

Pepelnica nudi ulazak u korizmeno vrijeme takav da imamo više od same tradicije, više od svoje molitve, žrtve i davanja, više od obraćenja: intenzivniji i realniji odnos s Bogom.

Crkva nas poziva na kolektivni čin obraćenja kroz obred pepeljenja. Taj dan pred nas stavlja čitanja koja pozivaju na produbljanje odnosa s Bogom u skrovitosti. Djeluje nespojivo to vanjsko očitovanje pokore i Isusov poziv na skrovitost. U svojoj mudrosti Crkva nas odgaja za puninu: da štujemo Boga i iznutra i izvana, da čistimo hram Božji, dakle, naše vlastito srce i da zajedno zagovaramo obraćenje čitavog naroda.

Valja zato cijelim bićem proživjeti ovu „čistu“ srijedu i pripremiti se na 40-dnevni intenzivniji hod s Bogom kroz ovo hodočašće života. Pozvani smo svojevrijedno ići kroz „pustinju“ do obećane slobode koju Uskrs garantira. Stoga taj hod započinje znakom križa koji pepelom posipa svećenik na naše čelo. Taj čin pepeljenja sabire u sebi temeljne istine izvučene iz iskustava cjelokupnog čovječanstva koje i našem vlastitom životu daju realne okvire:

- Smrtni smo! To je Bog objavio Adamu i Evi baš kroz prah i pepeo.
- Grešni smo i potrebni pokajanja i

spasenja! Pepelom su se posipali i kraljevi, i proroci, i svećenici – od Davida i Estere do Mojsija, Ilije i Ivana Krstitelja. I to ne samo za svoje grijehe nego i grijehe naroda.

- Spašeni smo križem na kojem je Bog iskusio smrtnost i pobijedio je!

Pozvani smo kao Isus Krist hodati pustinjom i suočiti se s trima kušnjama koje su opisane još za Edena: *požuda tijela, požuda očiju i oholost života*. Da bi se razotkrilo djelovanje tih napasti Isus je pošao u osamu i borio se.

Sveti Ignacije u duhovnim vježbama predlaže isto to: *osamiti se*. Zatim nudi vježbe koje čovjeka jačaju za borbu. Borba nije sama sebi svrha. Borimo se za slobodu. Želimo učvrstiti odnos s Bogom koji je ljubav kako bi nas ta ista ljubav posve oslobodila. To je cilj!

Ignacije navodi tri načina kako ući dublje u ljubav pozivajući nas da se molimo i otvaramo za iskustva siromaštva, pogrda i prijezira, te poniznosti nasuprot bogatstvu, časti i oholosti. Ignacije je to prilično jasno sazeo, ali nije to neka novost. Još od Starog zavjeta odnos čovjeka s Bogom jača se kroz ove tri prakse: davanje milostinje, post i molitvu.

Johnson Bradford, *Bez naslova*, <https://artandtheology.org>

Zato nas i čitanja na čistu srijedu podsjećaju na to. Pepelnica nudi ulazak u korizmeno vrijeme takav da imamo više od same tradicije, više od svoje molitve, žrtve i davanja, više od obraćenja: intenzivniji i realniji odnos s Bogom. Višetisućljetna praksa pokazala je da možemo ostvariti to više tako što ćemo u vrijeme od Pepelnice do Uskrsa:

1. Davati više milostinje, bilo Crkvi, bilo bližnjima. Tako na vrlo konkretan način možemo uređivati naše neuredne sklonosti prema posjedovanju. Ne moramo biti bogati da bi davali milostinju. I mi prosječnog imovinskog statusa itekako imamo svoje navezanosti na ovozemaljske stvari pa valja biti oprezan pri odabiru. Dakle, neuredne sklonosti prema novcu, imovini, odjeći, i raznim predmetima možemo urediti tako da se češće i više istih odričemo.

2. Postiti češće i više i to ne tako da idem u krajnosti i da vršim nasilje nad sobom, nego tako da me to vodi u veću čežnju za Bogom. Uskraćujući si fina jela, pića i druge užitke borit ću se s neurednim sklonostima kojima si nastojim upotpuniti ili uljepšati život, pokušavajući si stvoriti sigurnost. Tražit ću načina kako da svojim odricanjima ili dodatnim praksama (mogu npr. peći svoj kruh) ugodim Bogu koji je izvor života i koji želi da se oslanjam na njega u svakodnevnim malim izazovima.

3. Moleći više i odvajajući više vremena za odnos s Bogom uređivat ću svoje neuredne sklonosti da sebe ljubim više nego Boga, da budem kao bog, da vladam i kontroliram. Posvećujući više vremena Njemu odricat ću se onog vremena koje usmjeravam na sama sebe, odabrat ću bogoljublje umjesto sebeljublja i tako uređivati svoj odnos prema stvarnosti. Krotit ću svoj ponos da bih imao zdrav i ponizan odnos prema Bogu i cjelokupnoj stvarnosti u koju me stavio.

Kada na Pepelnicu dobrovoljno dođemo pred svećenika koji stavlja znak križa od pepela na naše čelo, mi zapravo nanosimo ratne boje i ulazimo u rat za naše duše pod Kristovom zastavom.

Nema Uskrsa bez križa, nema pobjede bez borbe, nema slobode bez da provodimo vrijeme i vježbamo se s Onim koji oslobađa. Udružujući se u tim nastojanjima ne osvajamo slobodu samo za sebe, nego unosimo duh slobode u sav naš narod, donosimo Boga i onima koji Ga još ne poznaju. Dok jednom ne budemo svi u ljubavi s Njim koji nas je za sebe stvorio.

Zato je važno da sav narod Božji, baš cijela Crkva, pristupi ovom činu punom sviješću i cijelim srcem moleći zajedno s našim precima: „Smiluj se Gospodine svome narodu“.

<https://www.skac.hr>

Kardinal Franjo Kuharić

Svojim djelovanjem dao je prinos ostvarenju višestoljetnoga sna hrvatskoga naroda da ima samostalnu državu, a kad je mlada država doživjela agresiju bio je zauzeti promicatelj pravde, oprostjenja, pomirenja i svih etičkih vrijednosti

Kardinal Franjo Kuharić rođen je 15. travnja 1919. u Pribiću kraj Krašića. Sjemenište i klasičnu gimnaziju završio je na Šalati u Zagrebu. Studij teologije završio je na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

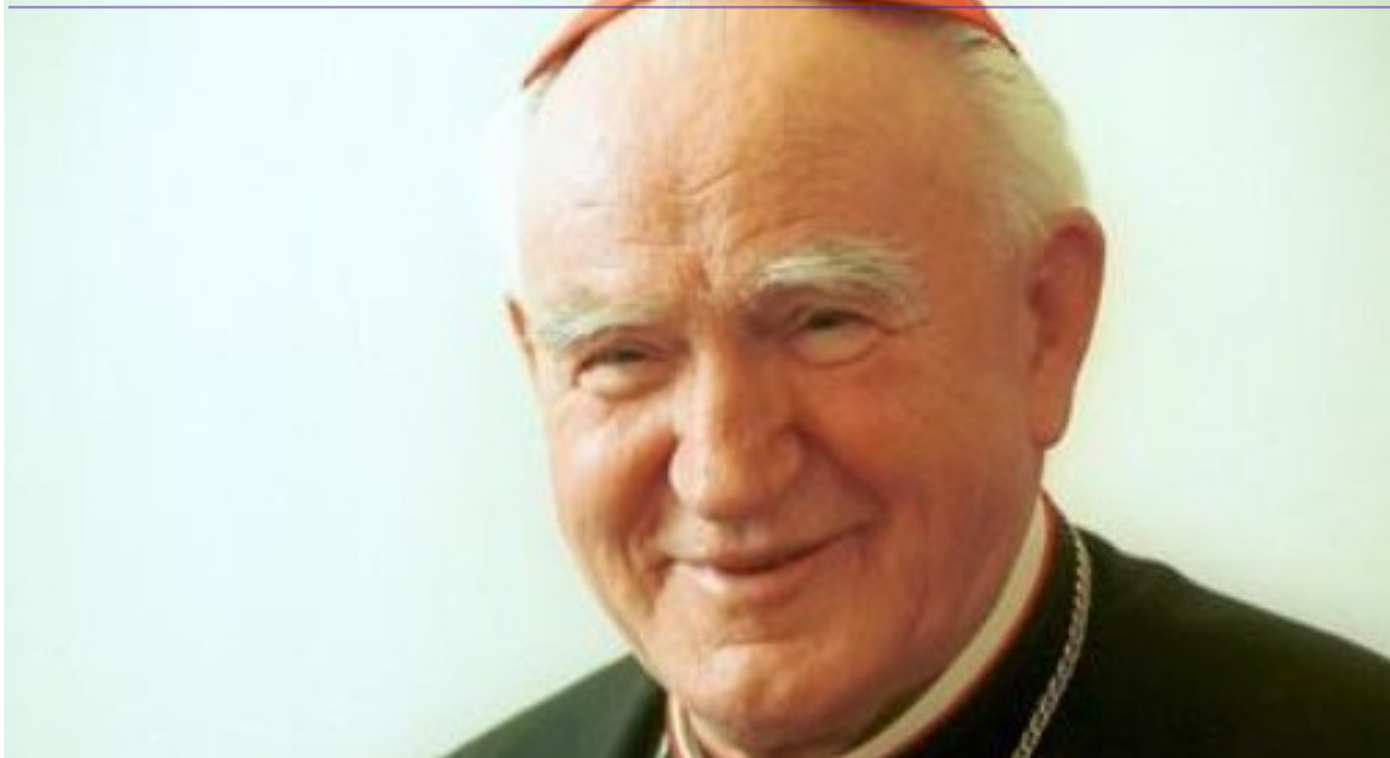
Za svećenika je bio zaređen 15. srpnja 1945. u Zagrebu. Tijekom 1945. godine bio je kapelan u župi Radoboj kraj Krapine, a od 1946. – 1957. godine upravljao je župama Rakov Potok, Sv. Martin pod Okićem, a neko vrijeme i župom Sv. Marija Okićka. Od godine 1957. – 1964. bio je župnik u Samoboru gdje ga je 15. veljače 1964. godine zateklo imenovanje pape Pavla VI. na službu pomoćnog biskupa zagrebačkom nadbiskupu dr. Franji Šeperu. Za biskupa je zaređen 3. svibnja iste godine u Zagrebu te je odmah imenovan odgovornim urednikom katoličkog dvotjednika “Glasa Koncila”.

Godine 1969. imenovan je Apostolskim administratorom Zagrebačke nadbiskupije, a 16. lipnja 1970. godine zagrebačkim nadbiskupom. Iste godine u mjesecu rujnu izabran je za predsjednika Biskupske

konferencije Jugoslavije s mandatom na pet godina te je na tu službu bio biran još tri puta uzastopce. Otkako je 15. svibnja 1993. Sveta Stolica osnovala Hrvatsku biskupsku konferenciju bio je njezin prvi predsjednik (izabran 8. lipnja 1993.) i tu je službu obavljao sve do odlaska u mirovinu.

Na konzistoriju 2. veljače 1983. godine papa Ivan Pavao II. promaknuo ga je u Kardinalski zbor te je bio član Kongregacije za kler, Kongregacije za bogoštovlje, te Rimske komisije sv. Ćirila i Metoda. Umirovljen je 5. srpnja 1997. a službu zagrebačkog nadbiskupa svom je nasljedniku mons. Josipu Bozaniću predao 4. listopada 1997. godine.

Preživio je u veljači 1947. u Rakovom Potoku te 1948. u Jakovlju pokušaje atentata, a bio je kao župnik pozvan i na saslušanje na Udbu. Kao biskup bio je sudionik II. vatikanskog koncila. Kao pastir najveće hrvatske nadbiskupije bio je neumorni i rado slušani propovjednik te su neke njegove propovijedi objavljene u knjizi “Hodajmo u istini” i “Hodajmo u istini II. te pisac korizmeno-uskrasnih poslanica koje su sabrane u knjigu “Korizmeno-uskrasne poslanice kardinala Franje Kuharića”.

Posebno mu je na srcu bila istina o blaženom kardinalu Alojziju Stepincu te ju je hrabro i ustrajno svjedočio, osobito o Stepinčevu, te su te njegove propovijedi sabrane u knjigu “Poruke sa Stepinčeva groba”, a proglašenje kardinala Stepinca blaženim bilo je njegova najveća radost. Kao zagrebački nadbiskup osnovao je čak 60 novih župa i to osobito u gradovima. Na osobit je način njegovao kršćansku krepost rodoljublja te je bio promicatelj dostojanstva hrvatskog naroda, a Partija ga je bila proglasila državnim neprijateljem br. 1.

Boreći se za vjersku slobodu i hrvatsko nacionalno dostojanstvo bio je duša višegodišnje crkvene proslave “Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata” koja je kulminirala Nacionalnim euharistijskim kongresom 1984. godine na Mariji Bistrici. Veliku je ljubav njegovao prema hrvatskim iseljenicima te ih je neumorno obilazio po svim državama i kontinentima promičući tako jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske.

Svojim djelovanjem dao je prinos ostvarenju višestoljetnoga sna hrvatskoga naroda da ima samostalnu državu, a kad je mlada država doživjela agresiju bio je zauzeti promicatelj pravde, oprostjenja,

pomirenja i svih etičkih vrijednosti – što je sabrano u zbirci njegovih propovijedi, poslanica poruka i apela “Mir je djelo pravde”. Nakon demokratskih promjena, kad su mu se otvorili mediji dao je više do stotinu intervjuua za tuzemne i inozemne medije a izbor iz tih razgovora objavljen je u knjizi “Principi dobra”. I nakon umirovljenja 1997. godine bio je aktivan u apostolskom i pastoralnom djelovanju Crkve zagrebačke te osobito kao suradnik sredstava društvenog priopćivanja, posebno je često gostovao u radio emisijama, a iz sudjelovanja u emisiji “Hvaljen Isus i Marija” na Radio Sljemenu proizašla je trilogija od koje je dosad objavljen prvi svezak pod naslovom “Zakon života i slobode”. Od 1994. godine je počasni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Kardinal Kuharić preminuo je 11. ožujka 2002. godine, a na isti dan, deset godina kasnije, pokrenut je postupak za njegovom beatifikacijom.

NAŠI POKOJNI

DARKO PLEŠE,

PU primorsko - goranska, u službi, Delnice 14. ožujka 1992.

DALIBOR HUZANIĆ,

PU osječko - baranjska, Osijek, 13. ožujka 1993.

BRANKO JOJIĆ,

PU karlovačka, u službi, Duga Resa, 16. ožujka 1994.

POČIVALI U MIRU